

การรำโนราแทงเข้ในพิธีไหว้ครูโนราของวัดท่าแค จังหวัดพัทลุง

The Nora Tang-ke Dance in Wai Kru Ceremony of Ta-kae Temple Pattalung Province.

นางสาวธราทิพย์ กันตะวงษ์

สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รองศาสตราจารย์สุภาวดี โพธิเวชกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา องค์ประกอบ วิธีการรำ แนวทางการสืบทอด การรำโนราแทงเข้ในพิธีไหว้ครูโนราโรงครูวัดท่าแค ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง การศึกษาจาก เอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์

ผลการวิจัยพบว่าการรำโนราแทงเข้เป็นการรำอวดฝีมือและความสามารถของผู้แสดง อันเป็นมรดก วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ซึ่งถือเป็นพิธีกรรมสำคัญของเชื้อสายนักแสดงโนราทางภาคใต้ โดยให้วัดท่าแค ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง เป็นศูนย์กลางของการทำพิธี โนราแทงเข้ประกอบไปด้วยผู้แสดง เครื่องแต่งกาย เครื่องดนตรี บทร้อง การแต่งกาย โอกาสที่ใช้ในการแสดง สถานที่ อุปกรณ์การแสดง โนราได้มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามกระแสโลกแห่งเทคโนโลยีโดยเฉพาะ ทำให้ความนิยมในศิลปะการ รำโนราแทงเข้ลดน้อยลงโดยเยาวชนได้หันไปสนใจกับความบันเทิงทันสมัยจนเกินขอบเขตก่อให้เกิดการ เบี่ยงเบนไปจากวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุงจึงได้ร่วมกับสภาวัฒนธรรมจังหวัด และองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าแคร่วมมือกันจัดโครงการสืบสานศิลปะถิ่นโนราหรือโนราโรงครูขึ้น เพื่อเป็นการสืบทอด ศิลปวัฒนธรรม เพราะชาวบ้านเชื่อว่าบ้านท่าแคเป็นแหล่งกำเนิดโนราและเป็นแหล่งสถิตหรือพำนักของครู โนรา พิธีไหว้ครูหรือโนราโรงครูเป็นพิธีกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูต่อครูหมอโนราและบรรพบุรุษที่เป็น โนรารวมทั้งพิธีแก้บนในกรณีที่มีการบนบานในด้านสุขภาพ หน้าที่การงาน หรือเรื่องอื่นๆ เป็นเวทีให้คน ในชุมชนภาคใต้ได้ร่วมกันสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นสร้างเรื่องราวและสังคมของตนเองขึ้น เพื่อ ส่งเสริมและสืบสานศิลปะการแสดงพื้นถิ่นภาคใต้ และเพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชนและประชาชนได้มีเวที การแสดงและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ในปัจจุบันการรำโนราแทงเข้วัดท่าแคยังมีการแสดงเกิดขึ้นในทุกๆปี ถือว่าวัดท่าแคยังคงรักษา และยังเป็นการสืบทอดโนราแทงเข้วัดท่าแคไว้สืบไป

Abstract

This research aims to study a dance element to the succession. And the preservation of stab Vera Nora Nora ceremony in Victory Lane teacher Wat Khae Lai Tha Muang Phatthalung. The document study Interviews and observations forecasts

The results showed that the stabbing Vera Nora. Dance and show off the talent of the performers. Local cultural heritage of the South, which is a ritual descent actress Nora in the south by the Wat Khae Lai Tha Muang Phatthalung. The show consists of Costumes, musical instruments, lyrics, dress chance to show the display device. It is also the center of the ceremony. A change that followed the global trend of a particular technology. Made popular in the art of stabbing Vera Nora fewer young people have turned to focus on modern entertainment beyond the confines cause deviations from the culture of Thailand.

Phatthalung Provincial Cultural Office, in conjunction with the Council of Culture. Administrative and Capital District Cooperative Program heritage resident Nora Nora or more teachers. In order to inherit and Culture Because people believe that caching is the home port of origin or residence of Sonora and a static dance teacher. Teachers or teacher Nora ceremony, a ritual that represents gratitude to teachers, doctors and fathers are Nora and Nora Gill ceremony in the event of a vow in health. Career Or other matters A forum for people in southern communities have shared cultural heritage. Local tradition and create their own stories. To promote the local arts and south. And to encourage children And young people a platform to express and use their spare time to good use.

Currently, Nora stab temple erected just still have to show up every year. Tha catalog is maintaining and conserving display format. It also inherits Vera Nora stabbed Wat Khae the future.

คำสำคัญ

โนราแทงซ์(Nora Tang-ke)

พิธีไหว้ครูโนรา(Nora Wai Kru Ceremony)

บทนำ

โนราเป็นมหรสพพื้นบ้านหรือศิลปะการแสดงชนิดหนึ่ง ซึ่งมีต้นกำเนิดในแถบท้องถิ่นภาคใต้ของประเทศไทย เป็นศิลปวัฒนธรรมอันเก่าแก่ที่มีการสืบทอดต่อเนื่องกันมา วิธีการแสดงโนราประกอบด้วย การรำ การร้อง การทำบท การเล่นเป็นเรื่องและการรำเฉพาะอย่างเป็นหลัก

การรำเฉพาะอย่าง เป็นการรำอวดฝีมือในด้านการรำ การร้อง และการทำบท การรำเฉพาะอย่างต้องฝึกให้เกิดความชำนาญเป็นอย่างมากเพื่อใช้ในโอกาสพิเศษ เช่น พิธีไหว้ครู เป็นต้น มีขั้นตอนการรำเฉพาะอย่างในพิธีครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่ บางอย่างใช้เมื่อมีการประชันโรงหรือรำแก้บน การรำเฉพาะอย่างของวัดท่าแคมี 10 ขั้นตอนคือ รำบทครูสอนคือการรำขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เริ่มหัดรำ รำบทปฐมเป็นการฝึกหัดทำโนราเบื้องต้นเปรียบเทียบกับกับการรำแม่บทของทางนาฏศิลป์ไทย รำเพลงทับเพลงโทนเป็นการรำล้อกันระหว่างคนรำกับคนตีทับ รำขยับคือการอวดลีลาท่ารำของผู้รำให้เข้ากับเสียงปี รำเพลงโคเป็นการรำประกอบจังหวะดนตรีโดยไม่มีบทร้อง ลักษณะลีลาท่ารำต่างๆตามที่มีความถนัด รำขอเทริดเป็นการรำที่จะไม่สวมเทริดแต่จะให้นายพรานถือไว้หลอกล่อ ผู้รำจะต้องรำอวดลีลาอ่อนวอนใช้ความสามารถทุกวิถีทางเพื่อที่จะแย่งเทริดมาให้ได้ รำเขียนพราญและเหยียบลูกนาว(เหยียบมะนาว) เป็นการรำเพื่อประกอบพิธีกรรมทางไสยศาสตร์เพื่อเป็นการตัดไม้ข่มนามโนราฝ่ายตรงข้าม และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่สมาชิกในคณะของตน รำสิบสองบทเป็นการแสดงนิทานชาดกสิบสองเรื่อง รำคล้องหงส์เป็นการนำนิทานชาดกเรื่องพระสุชนมโนราห์มารำเป็นเรื่อง และรำแทงเข้เป็นการรำเฉพาะในพิธีไหว้ครูโนราใหญ่เท่านั้นเชื่อว่าเป็นการรำเพื่อรำลึกถึงนางนวลทองสำลี(ซึ่งถือว่าเป็นผู้ให้กำเนิดโนรา 12 ท่า)ตอนเข้าเมือง พอถึงบริเวณปากน้ำจะเข้าเมืองได้มีจระเข้ลอยขวางคลองอยู่ทหารจึงต้องลงมือปราบ เรื่องที่นำมาแสดง คือ เรื่องไกรทอง ซึ่งในพิธีนี้จะขาดการรำแทงเข้ไม่ได้โดยเด็ดขาดหากขาดการรำแทงเข้เชื่อกันว่าพิธีกรรมจะไม่สมบูรณ์ รำแทงเข้จัดว่าเป็นการรำโนราเฉพาะอย่างซึ่งถือว่าเป็นศิลปะชั้นสูงของการรำโนรา วัตถุประสงค์ในการรำแทงเข้มี 3 ประการ คือ 1.เพื่อการไหว้ครูเป็นการรำลึกถึงบรรพบุรุษของโนรา 2.เพื่อการแก้บนหรือแก้เหมูรข และ 3.เพื่อการครอบเทริด เป็นการแสดงความเป็นศิลปินโนราคนใหม่อย่างสมบูรณ์

การแสดงโนราแทงเข้ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบท่ารำและบทร้องไปจากเดิม เนื่องจากการถ่ายทอดท่ารำมีการถ่ายทอดมาเป็นช่วงๆ ทำให้ท่ารำที่เป็นแบบแผนดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไป มีการใช้ท่ารำตามบทร้องในแต่ละบทอย่างที่เราเรียกว่า “ตีบท หรือ ตีท่า” ทำให้ท่ารำเปลี่ยนแปลงและแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับความคิดของผู้รำว่าบทอย่างนี้ควรจะทำท่าอย่างไร ทำให้ท่ารำเปลี่ยนไปตามยุคสมัยของผู้ถ่ายทอด โดยไม่มีตัวผู้อ้างอิงที่กล่าวถึงการรำตามแบบแผนดั้งเดิมได้ และยังหาครูได้ยากขึ้นอีกด้วย เนื่องจากปัจจุบันไม่นิยมทำพิธีโนราโรงครูใหญ่ สาเหตุอาจเนื่องมาจากการทำพิธีโนราโรงครูใหญ่ใช้ระยะเวลาในการจัดพิธีหลายวัน มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง อีกทั้งต้องใช้ผู้รำที่เป็นโนราใหญ่ของแต่ละคณะถึง 7 คณะ และระยะเวลาในการรำแทงเข้ค่อนข้างนาน กล่าวคือในการรำแทงเข้ครั้งหนึ่งๆต้องใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง จึงทำให้การรำดังกล่าวนี้เริ่มสูญหายไป

อย่างไรก็ดีในปัจจุบันนี้ยังสามารถพบการร่ำแหงเชื่อบ้างในบางคณะที่ยังคงทำพิธีโรงครูใหญ่ ดังเช่นการจัดพิธีโนราโรงครูใหญ่ที่วัดแค ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ที่ยังคงจัดพิธีโนราโรงครูเป็นประจำทุกปี และวัดท่าแคยังถือเป็นจุดกำเนิดโนราทางปักษ์ใต้ที่ปรากฏหลักฐานการบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของ “ขุนศรีศรัทธา” ปรมาจารย์ทางด้านโนรา จังหวัดพัทลุงได้ชื่อว่าเป็นต้นกำเนิดของโนรา สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลมาจากอินเดียภาคใต้พร้อมกับละครชาตรี สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุงจึงได้ร่วมกับสภาวัฒนธรรมจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแคร่วมมือกันจัดโครงการสืบสานศิลปะถิ่นโนราหรือโนราโรงครูขึ้น เพื่อเป็นการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม อันเป็นมรดกวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ซึ่งถือเป็นพิธีกรรมสำคัญของเชื้อสายนักแสดงโนราทางภาคใต้โดยให้วัดท่าแค ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง เป็นศูนย์กลางของการทำพิธี เพราะชาวบ้านเชื่อว่าบ้านท่าแคเป็นแหล่งกำเนิดโนราและเป็นแหล่งสถิตหรือพำนักของครูโนรา

พิธีไหว้ครูหรือโนราโรงครูเป็นพิธีกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูต่อครูหมอโนราและบรรพบุรุษที่เป็นโนรารวมทั้งพิธีแก้บนในกรณีที่มีการบนบานในด้านสุขภาพ หน้าที่การงาน หรือเรื่องอื่นๆ แต่จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามกระแสโลกแห่งเทคโนโลยี ทำให้ความนิยมในศิลปะการแสดงโนราลดน้อยลงโดยเยาวชนได้หันไปสนใจกับความบันเทิงทันสมัยจนเกินขอบเขตก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนไปจากวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย เป็นเวทีให้คนในชุมชนภาคใต้ได้ร่วมกันสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นสร้างเรื่องราวและสังคมของตนเองขึ้น เพื่อส่งเสริมและสืบสานศิลปะการแสดงพื้นถิ่นภาคใต้ และเพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชนและประชาชนได้มีเวทีการแสดงและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความเป็นมา องค์ประกอบ และวิธีการร่ำโนราแหงเข้าในพิธีไหว้ครูโนราโรงครูวัดท่าแค ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
2. ศึกษาแนวทางการสืบทอดการร่ำโนราแหงเข้าในพิธีไหว้ครูโนราโรงครูวัดท่าแค ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาความเป็นมา องค์ประกอบ วิธีการร่ำ แนวทางการสืบทอดการร่ำโนราแหงเข้าในพิธีไหว้ครูโนราโรงครูวัดท่าแค จังหวัดพัทลุง

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม

“แหล่งอารยธรรมหรือแหล่งความเจริญของโลกในตอนแรกมีแหล่งเดียว แล้วความเจริญจากแหล่งอารยธรรมเหล่านั้นจึงแพร่กระจายต่อไปยังส่วนอื่นของโลก การที่วัฒนธรรมหนึ่งๆจะแพร่กระจายไปยังแหล่งอื่นๆ ได้ต้องยึดหลักว่า วัฒนธรรม คือ ความคิดและพฤติกรรม(ผลของความคิด) ที่ติดตัวบุคคลไปถึงที่ใดวัฒนธรรมก็จะแพร่กระจายไปที่นั่น” (พรทิพย์ อุดุภรณ์,2556)

ทฤษฎีพหุนิยมทางวัฒนธรรม

แนวคิดที่ให้นุษย์เห็นคุณค่าในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และให้ตระหนักว่าความหมายทางวัฒนธรรมโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ให้คู่กับชุมชนและประเทศชาติ เนื่องจาก “ไม่มีวัฒนธรรมใดดำรงอยู่ได้โดยตัดขาดจากโลกภายนอกได้อย่างสิ้นเชิง ทุกวัฒนธรรมล้วนแต่ได้รับอิทธิพลและในทางกลับกันก็มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมอื่นๆ ไม่ว่าวัฒนธรรมใดเช่นกันที่ไม่เปลี่ยนแปลงหรือคงอยู่ตายตัว” (คณะกรรมการ โลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนา,2546)

แนวคิดเรื่องโครงสร้างท่าทางนาฏศิลป์ไทย รองศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด กิจจันทร์ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการทางโครงสร้างนาฏศิลป์ไทย ในเรื่องลักษณะการเคลื่อนไหวของร่างกายเพื่อประสมท่าว่า มีการร้อยเรียงท่าทางให้ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบบทเพลงในชุดการแสดงนั้นๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นฐานข้อมูลในการศึกษาเรื่องโนราแห่งเขื่อนการประกอบพิธีไหว้ครูโนราสำหรับผู้สนใจ
2. เป็นแนวทางหนึ่งในการอนุรักษ์การรำโนราแห่งเขื่อนพิธิไหว้ครูโนราโรงครูวัดท่าแค จังหวัดพัทลุง
3. ทำให้เห็นความสำคัญของการรำโนราแห่งเขื่อนท่าแค จ.พัทลุง
4. เพื่อเป็นการอนุรักษ์การรำโนราแห่งที่เป็นวัฒนธรรมของประเพณีท้องถิ่นภาคใต้ให้คงอยู่

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรำแห่งเขื่อนจากแหล่งค้นคว้า
2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากการได้ชมการรำโนราแห่งเขื่อนพิธิไหว้ครูโนราประจำปีของวัดท่าแค ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

3. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง เกี่ยวกับการรำโนราแทงเข้ในพิธีไหว้ครูโนราของวัดท่าแค จังหวัดพัทลุง ดังนี้
4. ศึกษาจากวีดิทัศน์ หรือแถบบันทึกภาพ เพื่อประกอบการศึกษาในครั้งนี้

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1

โนราโรงครูวัดท่าแค นั้นไม่มีปรากฏหลักฐานว่ามีมาแต่เมื่อใด กล่าวเฉพาะโนราโรงครูวัดท่าแคที่จัดกันมาเป็นประเพณีจนถึงทุกวันนี้ เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ.2514 มีหลักฐานบางอย่างที่เชื่อกันว่าเกี่ยวข้องกับโนราและครูโนรา คือสถานที่ที่เรียกว่า “หลักขุนทา” “เขื่อนขุนทา” จากความเชื่อที่ว่าโนราเกิดขึ้นครั้งแรกที่บ้านท่าแค โดยมีขุนศรีศรธาเป็นครูคนแรก จึงจัดให้มีการรำโนราโรงครูขึ้นในวัดท่าแค มีโนราแปลก ขนาด ซึ่งเป็นครูโนราอาวุโสของบ้านท่าแคและจังหวัดพัทลุง เป็นผู้นำที่สำคัญและได้รำติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 44 ปี ทุกปีในวันพุธที่ 2 ของเดือน 6 จะจัดพิธีไหว้ครูโดยรำโนราโรงครูถวายให้บริเวณวัดอภัยารามหรือวัดท่าแค ซึ่งมีศาลขุนศรีศรธาตั้งอยู่ ในงานจะมีประชาชนหลากหลายแหล่งซึ่งเชื่อว่าตนมี “ตายายโนรา” ร่วมกันมาชุมนุมอย่างคับคั่ง นอกจากนั้นผู้ที่ต้องการแก้เหมาต่างๆ ก็จะมาแก้บนในงานนี้ด้วย นับเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดการรำโนราแบบโบราณได้อย่างดียิ่ง

โนราโรงครู คือ โนราที่แสดงเพื่อประกอบพิธีเชิญครูหรือบรรพบุรุษโนรามายังโรงพิธีเพื่อรับเครื่องเซ่นไหว้ รับของแก้บน เพื่อครอบเทริด และยังเป็นการจัดเพื่อให้ครูหมอนโนราหรือตายายโนราทั้งหมดมารวมกัน เพราะชาวบ้านเชื่อว่าโนราโรงครูวัดท่าแคเป็นแหล่งกำเนิดโนรา เป็นที่สถิตของครูโนราโนราโรงครูใหญ่วัดท่าแค เริ่มตั้งแต่การไหว้พระภูมิโรง พิธีพระ แล้วเข้าโรงในวันแรก จากนั้นจึงทำพิธีเบิกโรง ลงโรง กาศครู เชิญครู กราบครู โนราใหญ่รำถวายครู จับบทตั้งเมือง การรำทั่วไป วันที่สองซึ่งเป็นวันพลุหัดสวดคือเป็นพิธีใหญ่เริ่มตั้งแต่ลงโรง กาศครู เชิญครู เอาผ้าห่มโพธิ์ที่เชื่อกันว่าเป็นที่เผาศพและฝังกระดูกของขุนศรีศรธา เช่น ไหว้ครูหมอนตายาย โนราทั่วไปรำถวายครู การรำสอดเครื่องสอดกำไล ทำพิธีตัดจุก ทำพิธีครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่ พิธีแก้บนด้วยการรำถวายครูและการรำออพราน พิธีผูกผ้าปล่อย การรำทั่วไปในเวลากลางคืน ส่วนวันที่สามเริ่มตั้งแต่ลงโรง กาศครู เชิญครู การรำทั่วไป รำบทสิบสองเพลงสิบสองบท เหยียบเสน ตัดผมผีซ้อ รำบทล่องหงส์ รำบทแทงเข้เป็นเสร็จพิธี

การรำแทงเข้ คือ การรำแทงจะเข้ เป็นการรำที่ใช้เฉพาะในพิธีโรงครูเท่านั้น จะปรากฏในพิธีไหว้ครูโนราวันที่ 3 โดยจะรำต่อจากการล่องหงส์คือการรำเพื่อรำลึกถึงนางนวลทองคำลีตอนถูกจับเข้าวัง การรำแทงเข้เป็นการรำเพื่อรำลึกถึงนางนวลทองคำลีตอนเข้าเมืองของพระยาสาขายฟ้าฟาด เมื่อครั้งพระยาสาขายฟ้าฟาดให้ทหารไปนำตัวนางนวลทองคำลีกลับเข้าวัง พอมาถึงบริเวณปากน้ำทางเข้าวังก็มีจะเข้ลอย

ขวางอยู่พวกทหารจึงได้มีการปราบจระเข้ขึ้น เรื่องที่นำมาแสดงคือเรื่องไกรทอง ซึ่งทางภาคใต้เรียกว่า “บทไกรทอง” ไร่แทงเข้จึงเป็นเรื่องไกรทองปราบ

ชาละวัน

การไร่แทงเข้ประกอบด้วยผู้ไร่ที่เป็นชาย 7 คน หมอไสยศาสตร์ 1 คน โดยผู้เป็นโนราใหญ่จะรับบทเป็นนายไกร(ไกรทอง) และโนราที่เหลืออีก 6 คนเป็นสหายของนายไกร(ไกรทอง) ก่อนจะเริ่มไร่แทงเข้จะมีการนำจระเข้หวนกกล้วยไปวางข้างโรงโนราด้านทิศตะวันตกตะวันตกของโรงพิธี ห่างจากโรงพิธีประมาณ 3-4 เมตร หัวไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้หากหันหัวไปทางทิศอีสานโนราจะไม่มีแทง ปลูกข้าวบนเสื่อค่านำจระเข้มาวางบน บักเสาเป็นสี่มุมรอบตัวจระเข้ซึ่งสายสิญจน์ไว้โดยรอบเหนือสายสิญจน์ผูกผ้าคายเพดานใส่หมากพลู 1 คำ ดอกไม้ 1 ดอก เทียน 1 เล่ม เชื่อกันว่าก่อนการไร่แทงเข้ต้องทำพิธีบรรจุธาตุ (เป็นการเรียกวิญญาณมายังตัวจระเข้) เพื่อเป็นการทำให้จระเข้คูมีชีวิตสมจริงมากขึ้น โดยการนำหมูขึ้นดิบ ไก่ขึ้นดิบ ปลาดิบ ทั้งตัว ไข่ไก่หรือไข่เป็ดดิบ ใส่ในปากจระเข้แล้วบริกรรมคาถาเบิกหู เบิกตา เบิกปาก เรียกเจตภูต เรียกวิญญาณไปใส่ในตัวจระเข้ หน้าโรงโนราจะนำแพหยวกกล้วย(หยวกกล้วยฟ้งลาหรือกล้วยตานีตัดเป็นท่อน 4 ท่อน ขาวเท่าๆกันท่อนละ 1 เมตร ใช้ไม้เสียบเป็นแกนกลาง บักเทียน 1 เล่ม หมากพลู 1 คำ ดอกไม้ 1 ดอก แล้วนำไปวางไว้ด้านทิศตะวันออก เป็นการสมมุติว่าหยวกกล้วยคือแพที่ใช้เป็นพาหนะในการไปปราบจระเข้

การไร่แทงเข้จะเริ่มโดยโนราใหญ่และโนราอีก 6 คน รวมถึงหมอไสยศาสตร์จะนั่งพร้อมกันที่หน้าบายศรีห้องโรง โดยผู้รับบทเป็นนายไกรจะนั่งอยู่ตรงกลาง โดยมีโนราอีกหกคนนั่งล้อมเป็นครึ่งวงกลมและมีหมอกบโรงนั่งอยู่ที่หน้านายไกร นายไกรจุดเทียนที่บายศรีครู หมอไสยศาสตร์จะจุดเทียนเก้าเล่มบนหมอนกราบ คนตรีบรรเลงเพลงโทนจับบทนายไกรเนื้อหาจะเป็นการทำขวัญนายไกรและคุณลักษณะของหอกทั้ง 7 ขณะร้องกลอนนายไกรจะมอบหอกให้แก่โนราทั้งหกคน คนละ 1 เล่ม จากนั้นนำปลายหอกมารวมเข้าด้วยกันเป็นการทำพิธีลับหอกแซ่หอก จบพิธีลับหอกจะเป็นการดำเนินเรื่องราว จากนั้นคนตรีจะบรรเลงเพลงเชิด โนราทั้งเจ็ดจะบริกรรมคาถาเพื่อป้องกันตัวเองจากเสนียดจัญไรต่างๆ สหายนายไกรก็จะร้ายรำทีละคนในท่ารำต่างๆ จากนั้นทั้งหมดเดินวนรอบตัวจระเข้ 3 รอบโดยวนทางซ้ายแล้วพุ่งหอกไปแทงที่ตัวจระเข้ แล้วจึงใช้พระขรรค์ตัดสายสิญจน์ทั้งสี่ด้านดึงไม้ที่ปักเป็นเสาทั้งสี่ออก ใช้เท้าถีบจระเข้ให้หงายท้องขึ้น แล้วนำพระขรรค์ปักลงไปบนคอจระเข้ จากนั้นโนราทั้งเจ็ดคน และหมอกบโรงทำพิธีกรวดน้ำบังสกุลพร้อมๆกัน แล้วกลับเข้าโรงเพื่อให้หมอไสยศาสตร์รดน้ำมนต์ให้เป็นการปิดเสนียดจัญไรและเพื่อความเย็นศิริมงคลแก่โนราจนครบทั้งเจ็ดคน เป็นอันจบพิธีการไร่แทงเข้

คุณสมบัติของผู้แสดง

- 1.ต้องเป็นผู้มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์

2.ต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอุปสมบทแล้ว

3.เป็นผู้บริสุทธิ์ไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับเพศตรงข้าม(เสียพรหมจรรย์ก่อนรับการประกอบพิธี แต่หากสูญเสียก็อาจแก้ไขด้วยการทำพิธีเกิดใหม่)

4.โสด ไม่เคยผ่านการแต่งงาน หากแต่งงานต้องแก้ไขด้วยการทำโบหย่าโดยสมมุติกับภรรยาเสียก่อนเพื่อมิให้ปราชิก

5.มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป

6.ได้รับความเห็นจากอาจารย์ผู้สอนว่าสามารถประกอบพิธีกรรมได้

อุปกรณ์การรำได้แก่ เครื่องแต่งกายของโนราประกอบด้วยเทริด เครื่องลูกบิด 5 ชั้น(ป่า2 ปิ้งคอก2 พานอก1) ปีกนกแอ่นหรือ ปีกหน่ง ชับทรงหรือทับทรงหรือตาบ ปีกหรือหาง ฟ้านุ่ง หน้าเพลาหนีบเพลา หนีบเพลา ผ้าห้อย หน้าผ้า กำไลต้นแขนและปลายแขน กำไล เล็บ เครื่องดนตรีของโนราประกอบไปด้วย ทับ(โทนหรือทับโนรา)เป็นคู่ กลองเป็นกลองทัดขนาดเล็ก(โตกว่ากลองของหนังตะลุงเล็กน้อย) ปี่ โหม่งคู่ ฉิ่ง ฉาบ ทำนองเพลงที่ใช้ในการรำคือ เพลงทับเพลงโตน เพลงเชิด การรำโนราทางเข้จะใช้รำเพื่อการไหว้ครูโนรา เพื่อการแก้บน เพื่อการครอบเทริด เครื่องบูชาประกอบพิธีโนราทางเข้จัดทำแคะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือเครื่องบูชาสำหรับถวายครูหมอโนราหรือตายายโนราบนศาลพาลี และเครื่องบูชาที่ห้องโรง(พื้นโรงโนรา)

อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการรำทางเข้มีอุปกรณ์ในพิธีกรรมและการรำ สถานที่ที่ใช้ในการแสดง

โรงที่ใช้มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง 9 คอก(4.5เมตร) ยาว 11 คอก(5.5เมตร) มีเสา 8 ต้น ไม่ยกพื้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน เสาตอนหน้าและตอนหลังมีตอนละ 3 ต้น ส่วนตอนกลางมี 2 ต้น ไม่มีเสากลาง โรงหันหน้าไปทางทิศเหนือหรือใต้ เรียกว่าทิศ “ลอยหวัน”(ลอยตะวัน) จะไม่หันไปทางทิศตะวันออกหรือทิศตะวันตก เพราะเป็น “ทิศขวางหวัน”(ขวางตะวัน) หลังคาทำเป็นรูปหน้าจั่วมุงด้วยจากตรงกลางจั่วครอบด้วยกระเบื้องครอบเพื่อเป็นเครื่องระลึกลั้งครั้งทีนางนวลทองคำดีถูกลอยแพไป ได้อาศัยแรงเป็นเครื่องมุงแพกันแดดมาโดยตลอด เชื่อกันว่าโรงพิธีจะมีผืนางโอะกะแรงทำหน้าที่รักษาเสาโรงโนรา และหลังคาโรงโนราทั้งชายและขวา ด้านหลังโรงพิธีเป็นที่พักหรือที่แต่งตัวของโนรา ด้านขวาหรือด้านซ้ายของโรงที่เป็นร้านยื่นออกมาระดับสายตา เรียกว่า “ศาล” หรือ “พาลี” พื้นโรงปูเสื่อคล้า(เสื่อที่สานด้วยคล้า) ปูทับอีกครั้งด้วยเสื่อกระจูด วางหมอนปูผ้าขาวทับ(สาดหมอน) บนหมอนวางไม้ฉะระและไม้กระดาน หรือเชิงเทียนติดเทียนเรียกว่า “เทียนครู”

ตอนที่ 2

แนวทางการสืบทอดการรำโนราแห่งเข้ 1.เป็นการสร้างจิตสำนึก 2.ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการสืบทอดอนุรักษ์โดยการสนับสนุนจากศิลปินพื้นบ้าน คนในชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานของภาครัฐได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดพิธีไหว้ครูโนราโรงครูวัดท่าแค ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุงในทุกๆปี 3.ส่งเสริมการประกอบพิธีโนราแห่งเข้ในพิธีไหว้ครูโนราโรงครูวัดท่าแค นั้นเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ โดยมีบทบาทสำคัญทางด้านความบันเทิง และประกอบพิธีกรรมของชุมชนที่เกี่ยวกับศิลปินและชุมชนโนรา 4.มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างประเพณีและพิธีกรรมของชุมชนอันเป็นศูนย์รวมของความศรัทธา และต่อยอดความมีอัตลักษณ์ศักยภาพ และบริบททางภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเป็นสื่อพื้นบ้าน

ระดับกลุ่มอาชีพ ปัจจัยด้านการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการรำโนราแห่งเข้ตั้งแต่การร้องรับลูกคู่ การร้องบท การทำตัวจะเข้ จนถึงขั้นตอนการรำแห่งเข้ โดยผู้สืบทอดความรู้เรื่องโนราแห่งเข้จะเป็นโนรารุ่นต่อไปที่จะเข้าพิธีครอบเทริดผูกผ้าใหญ่ในครั้งต่อไป เรียนรู้ด้วยความสมัครใจของตนเอง ปราชญ์หรือครู ภูมิปัญญาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้โดยการใช้วิธีการบอกเล่า การทำให้ดูเป็นแบบอย่าง และการให้มีส่วนร่วมได้จดจำกันแล้วปฏิบัติตามหรือบางส่วนอาจมีการจดวิธีการกระบวนการรำไว้อย่างคร่าวๆ มีการถ่ายทอดจากประสบการณ์จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ปลูกฝังจากรุ่นสู่รุ่นโดยการสร้างอุดมการณ์เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์การประกอบพิธีการรำโนราแห่งเข้ในพิธีไหว้ครูโนราโรงครูวัดท่าแค ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ด้านท้องถิ่น ผู้เข้ามาทำการศึกษาและให้ความสนใจกับกิจกรรมการประกอบพิธีการรำโนราแห่งเข้ในพิธีไหว้ครูโนราโรงครูวัดท่าแค ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง รวมถึงชุมชนรอบด้าน ต่างให้ความสำคัญเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย ที่เป็นพิธีกรรมของบรรพบุรุษและผู้สืบทอดศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยภาคใต้ เป็นการเห็นพ้องถึงสิ่งดีงามที่ตรงกัน จึงเกิดเป็นแนวคิดในการอนุรักษ์และสืบทอด เพื่อเป็นประโยชน์แก่รุ่นต่อไปได้เรียนรู้โดยพยายามจัดเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ โดยวัดท่าแคตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง เป็นผู้กระทำร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาร่วมสนับสนุน และเผยแพร่ความรู้ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ปัจจุบันการให้ความสนใจในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเป็นที่สนใจแก่บุคคลทั่วไป

ระดับจังหวัด ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆของภาครัฐ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด มีการประสานงานร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการอนุรักษ์และสืบสานเป็นอย่างดี ซึ่งเกิดจากความร่วมมือและการประสานงานอย่างจริงจัง มีการสนับสนุนระหว่างหน่วยงานสภาวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค กลุ่มส่งเสริมวัฒนธรรม เทศมนตรีตำบลท่าแค ในการอำนวยความสะดวกทางด้านงบประมาณ ความปลอดภัย การประชาสัมพันธ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. การรำโนราแห่งเข้เป็นการรำที่ใช้เฉพาะในพิธีโนราโรงครูเท่านั้นเป็นการรำซึ่งสอดคล้องกับสายฝน ฝนแสง,(2554) ที่กล่าวถึงเรื่องการใช้อาวุธในการรำโนราประกอบพิธีกรรม การรำแห่งจะเข้เป็นการรำที่ใช้เฉพาะพิธีโนราโรงครูเท่านั้น โดยจะรำต่อจากรำคล้องหงส์ เชื่อว่าเพื่อเป็นการรำลึกถึงนางนวลทองสำลีตอนเข้าเมืองพระยาสาขฟ้าฟาด พอถึงบริเวณปากน้ำจะเข้าเมืองก็มีจะเข้ลอยขวางคลองอยู่ ทหารจึงลงมือปราบ แต่เรื่องที่น่ามาแสดงคือ เรื่องไกรทองซึ่งภาคใต้เรียกว่า "บทนายไกร" รำแห่งเข้จึงเป็นเรื่องไกรทองปราบซาละวัน

รำแห่งเข้ประกอบด้วยผู้รำโนราชายจำนวน 7 คน หมอโอสยศาสตร์ 1 คน โดยผู้เป็นโนราใหญ่รับบทเป็นนายไกรอู (ไกรทอง)และโนราที่เหลือคนอื่นเป็นสหายนายไกร (ไกรทอง)ปกรณัมที่ใช้ประกอบการรำแห่งเข้คือ ตัวจะเข้ทำด้วยคันทกกล้วยตานี 1 ตัว แกะเป็นรูปจะเข้จัดวางไว้ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของโรงครูห่างจากสายสิญจน์ไว้โดยรอบ เหนือจะเข้ผูกผ้าดาบเข้และบนเข้ผูกดอกไม้หลากผล ดอกไม้แพรวกกล้วย เป็นแพที่ใช้สำหรับยื่นฟุ้งหอก โดยนำหอกกล้วยตัดเป็น 4 ท่อน ยาวขนาด 1 เมตร แล้วใช้ไม้เสียบเป็นแกนนำมาวางไว้หน้าโรงครูด้านทิศตะวันออกและหอก 7 เล่ม สามารถนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการรำโนราแห่งเข้ และยังสอดคล้องกับอมรา กล้าเจริญ,(2553). ได้กล่าวถึงการรำแห่งเข้ไว้ว่า การรำแห่งเข้จะรำต่อจากการรำคล้องหงส์ ใช้ผู้รำ 7 คน โนราใหญ่รำเป็นนายไกร ที่เหลืออีก 6 คน เป็นสหายนายไกร อุปกรณ์การเล่นได้แก่ เข้ 1 ตัว ทำจากคันทกกล้วยตานี(กล้วยตานี) เบิกหูเบิกตา เรียกเจตภูมิใส่ไว้และต้องทำพิธีสังเวยครูด้วยหมากพลู ดอกไม้รูปเทียน เหล้าขาว แล้วนำไปข้างโรงโนราด้านทิศตะวันตก ให้จะเข้หันไปทางทิศหรีดี บนตัว หัว และหางจะเข้ติดเทียนไว้ตลอดด้านหน้าโรงที่จะแห่งเข้ ต้องเอาหอกกล้วยพังกา 3 ท่อน ทำเป็นแพ ให้โนราเหยียบก่อนออกไปแห่งเข้ ใช้หอก 7 เล่ม มีชื่อเรียกต่างกัน เช่น หอกพิชัย คอกระบวย ไบตะกง ปากหนะ เป็นต้น แห่งเข้จะเริ่มด้วยโนราใหญ่จุดเทียนบายศรีและเทียนครู แล้วร้องจับบทนายไกร(ไกรทอง) นายไกรปราบซาละวัน เวลาแห่งเข้ดนตรีทำเพลงเข้ โนราว่าบทสี่สติใหญ่รำด้วยทำรำที่แสดงอำนาจองอาจ สง่างาม เริ่มบริกรรมคาถาแห่งเข้ ต่อจากนั้นออกไปเหยียบหอกกล้วย บริกรรมคาถาอีกครั้งหนึ่ง ต่อด้วยการรำไปยังตัวจะเข้ แล้วบริกรรมคาถากำกับอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงใช้หอกแห่งเข้ เอาเท้าถีบให้หงายท้อง โนราอื่นๆจะเข้าใช้หอกแห่งต่อจากโนราใหญ่ แล้วว่าบทปลงอนิจจัง กรวดน้ำให้ซาละวัน จบแล้วว่าคาถาถอนเสนียดจากเข้ ถือเป็นการเสร็จสิ้นกระบวนการรำแห่งเข้ ผู้วิจัยสามารถนำงานวิจัยนี้มาเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการรำโนราแห่งเข้

2. การรำโนราแห่งเข้ได้มีการเปลี่ยนแปลงตามความเจริญทางวัฒนธรรม เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม(พรทิพย์ อุกุรัตน์,2556) “แหล่งอารยธรรมหรือแหล่งความเจริญของโลกในตอนแรกมีแหล่งเดียว แล้วความเจริญจากแหล่งอารยธรรมเหล่านั้นจึงแพร่กระจายต่อไปยัง

ส่วนอื่นของโลก การที่วัฒนธรรมหนึ่งๆจะแพร่กระจายไปยังแหล่งอื่นๆได้ต้องยึดหลักว่า วัฒนธรรม คือ ความคิดและพฤติกรรม(ผลของความคิด) ที่ติดตัวบุคคลไปถึงที่ใดวัฒนธรรมก็จะแพร่กระจายไปที่นั่น”และยังสอดคล้องกับทฤษฎีพหุนิยมทางวัฒนธรรม(คณะกรรมการโลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนา,2546) แนวคิดที่ให้นมนุษย์เห็นคุณค่าในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และให้ตระหนักว่าความหมายทางวัฒนธรรม โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ให้คู่กับชุมชนและประเทศชาติ เนื่องจาก “ไม่มีวัฒนธรรมใดดำรงอยู่ได้โดยตัดขาดจากโลกภายนอกได้อย่างสิ้นเชิง ทุกวัฒนธรรมล้วนแต่ได้รับอิทธิพล และในทางกลับกันก็มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมอื่นๆ ไม่ว่าวัฒนธรรมใดเช่นกันที่ไม่เปลี่ยนแปลงหรือคงอยู่ตายตัว”

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องโนราเท่งอย่างต่อเนื่อง เพราะในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามกระแสโลกแห่งเทคโนโลยี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ วิวัฒนาการทำให้การแสดงโนราลดน้อยลง หากขาดการศึกษาหรือถ่ายทอดการรำโนราเท่งเข้าสู่อุสุมหายไปตามกาลเวลา

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการโลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนา. (2546). วัฒนธรรมอันหลากหลายของมนุษยชาติ. กรุงเทพฯ: องค์การสหประชาชาติ
- พรทิพย์ อุดมรัตน์. (2556). เอกสารประกอบการสอนรายวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- สายฝน ไฝเส็ง. (2554). การใช้อาวุธในการรำโนราประกอบพิธีกรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- อมรา กล้าเจริญ. (2553). เพลงและการละเล่นพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์